

POSTANOWIENIE

Dnia 18 czerwca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Sobutka

w sprawie z odwołania K.G.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Olsztynie
o wysokość emerytury,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w dniu 18 czerwca 2026 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego
w Białymstoku z dnia 11 czerwca 2025 r., sygn. akt III AUa 102/25,

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

II. zasądza od K.G. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Olsztynie kwotę 270,00 (dwieście siedemdziesiąt) złotych, wraz z ustawowymi odsetkami za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia zobowiązanemu orzeczenia do dnia zapłaty - tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

DS

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Olsztynie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, wyrokiem z 30 grudnia 2024 r. (sygn. akt IV U 696/24), wydanym w sprawie K.G., z odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Olsztynie, o wysokość emerytury, oddalił odwołanie.

Na skutek apelacji odwołującej, Sąd Apelacyjny w Białymstoku III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, wyrokiem z 11 czerwca 2025 r. (sygn. akt III AUa 102/25), oddalił apelację i zasądził od odwołującej na rzecz organu rentowego kwotę 360 zł, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, od dnia uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia, do dnia zapłaty.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku, do Sądu Najwyższego wywiodła odwołująca, zaskarżając judykat w całości, zarzucając naruszenie:

1. przepisów prawa procesowego, które miały istotny wpływ na wydane w sprawie rozstrzygnięcie, tj.:
 1. art. 365 § 1 k.p.c. w zw. z art. 366 k.p.c. przez odmowę wznowienia postępowania ze względu na funkcjonowanie w obrocie prawnym wyroku z 6 lipca 2022 r. Sądu Apelacyjnego w Białymstoku, wydanego w sprawie o sygnaturze akt III AUa 1209/21 oraz wyroku z 27 lutego 2024 r. (sygn. III AUa 470/23) Sądu Apelacyjnego w Białymstoku:
 1. które jako wydane w innym przedmiocie nie wyłączają możliwości zbadania w przedmiotowej sprawie prawidłowości wyliczenia emerytury skarżącej kasacyjnie;
 2. z uzasadnień których wynika jedynie, że przedmiotem uwagi Sądu była jedynie prawidłowość ustalenia różnicy między nowo ustaloną emeryturą, a emeryturą uprzednio wypłaconą;
 3. których ustalenia jako zawarte w uzasadnieniu wyroku nie wiązały Sądu I oraz II instancji w niniejszej sprawie;
 4. których ustalenia, wynikające rzekomo z opinii biegłego sądowego z zakresu rachunkowości i finansów nie została wprowadzona do niniejszego postępowania ani na podstawie art. 278¹ k.p.c., ani w innej drodze procesowej;
 5. art. 365 § 1 k.p.c. w zw. z art. 366 k.p.c., przez odmowę wznowienia postępowania ze względu na funkcjonowanie w obrocie prawnym wyroku z 6 lipca 2022 r. Sądu Apelacyjnego w Białymstoku, wydanego w sprawie o sygnaturze akt III AUa 1209/21, mimo nieustalenia przez Sąd rzeczywistego

przedmiotu tego postępowania, a przez to zakresu związania tym wyrokiem Sądu I oraz II instancji w przedmiotowej sprawie;

6. przepisów prawa materialnego, tj.:

1. art. 114 ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, przez jego niewłaściwe zastosowanie, polegające na ograniczeniu możliwości wznowienia postępowania w sprawie o emeryturę jedynie do sytuacji, w których powstały nowe okoliczności, które miały wpływ na wysokość świadczeń oraz przedłożone zostały nowe dokumenty, które mają wpływ na prawo do świadczeń i na ich wysokość w sytuacji, gdy z regulacji jasno wynika, że wystarczające dla wznowienia postępowania jest przedstawienie nowych dowodów lub ujawnienie nowych okoliczności, nawet jeżeli istniały one jeszcze przed wydaniem decyzji;
2. art. 114 ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, przez jego niewłaściwe zastosowanie, polegające na odmowie wznowienia postępowania w sprawie wysokości świadczeń emerytalnych w sytuacji jednoznacznego wskazania przez skarżącą na dostrzeżoną przez nią podstawę wznowienia, tj. ustalenie przyznania jej świadczenia w zaniżonej wysokości;
3. art. 114 ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, przez jego niewłaściwe zastosowanie, polegające na odmowie wznowienia postępowania w sprawie wysokości świadczeń emerytalnych w sytuacji, gdy zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego za „ujawnienie okoliczności” uznaje się także stwierdzenie „uchybień przez organ rentowy normom prawa procesowego lub materialnego, wpływające potencjalnie na dokonanie ustaleń w sposób niezgodny z ukształtowaną z mocy prawa sytuacją prawną osoby zainteresowanej”;
4. art. 114 ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, przez jego niewłaściwe zastosowanie, polegające na ograniczeniu postępowania wznowieniowego do analizy podstaw wznowienia wskazanych przez skarżącą i nierozważenie możliwości wznowienia postępowania na innej podstawie, związanej z nieprawidłowym obliczeniem wysokości świadczenia na skutek błędu organu rentowego;

5. art. 114 ust. 1 pkt 6 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, przez jego niezastosowanie, polegające na odmowie wznowienia postępowania w sprawie wysokości świadczeń emerytalnych, mimo zaktualizowania się przesłanki warunkującej jego wznowienie, tj. obliczanie wysokości świadczenia w nieprawidłowej wysokości na skutek błędu organu rentowego.

Biorąc pod uwagę powyższe, skarżąca wniosła o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku i wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia Sądowi I instancji, zasądzenie na rzecz skarżącej kasacyjnie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm prawem przepisanych i rozpoznanie skargi kasacyjnej na rozprawie.

Skarżąca wniosła także o przyjęcie skargi do rozpoznania ze względu na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, polegającą na oczywiście nietrafnym rozstrzygnięciu Sądu Apelacyjnego w Białymstoku w zakresie:

1. blankietowego przyjęcia związania wyrokami z 6 lipca 2022 r. Sądu Apelacyjnego w Białymstoku, wydanego w sprawie o sygnaturze akt III AUa 1209/21 oraz z 27 lutego 2024 r. (sygn. III AUa 47023) Sądu Apelacyjnego w Białymstoku, niepoprzedzonego ustaleniem przedmiotu tych postępowań oraz wprowadzeniem materiału dowodowego w nich zgromadzonego do niniejszego postępowania w sytuacji braku związania Sądu w niniejszej sprawie uzasadnieniami tych rozstrzygnięć oraz efektem przeprowadzonych w nich postępowań dowodowych oraz konieczności ustalenia tożsamości zarzutów podniesionych w niniejszej sprawie względem argumentów rozważanych w zakończonych już postępowaniach, a także konieczności innego rozumienia związania Sądu innymi orzeczeniami sądowymi, tj. w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych zasada ta ulega istotnej modyfikacji;
2. niewznowienia postępowania w sprawie o emeryturę ze względu na niespełnienie przez skarżącą przesłanek wskazanych w art. 114 ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, mimo konieczności ustalenia w niniejszej sprawie zaktualizowania się przesłanki wznowienia postępowania określonej w art. 114 ust. 1 pkt 6 ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz

przeprowadzenia przez organy rentowe z urzędu postępowania wyjaśniającego, za którym przemawiała konieczność ochrony skarżącej, niereprezentowanej przez profesjonalnego pełnomocnika, realizacji zasady *falsa demonstratio non nocet* w procesie cywilnym oraz zasady oficjalności, obowiązującej w postępowaniach z zakresu ubezpieczeń społecznych.

W odpowiedzi na wywiedzioną skargę kasacyjną organ rentowy wniosł o odrzucenie skargi kasacyjnej z uwagi na niedopuszczalność skargi ze względu na wartość przedmiotu zaskarżenia niższą niż dziesięć tysięcy złotych, ewentualnie oddalenie skargi kasacyjnej oraz zasądzenie od ubezpieczonej na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego, wg norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna odwołującej nie mogła zostać przyjęta do rozpoznania.

W myśl art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został oparty na przesłance, oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, Nr 6, poz. 100 i z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, Nr 3, poz. 49). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in.

postanowienia Sądu Najwyższego z 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, niepubl., czy z 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, niepubl.). Powołanie się na przesłankę, zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., zobowiązuje przy tym skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, że skarga jest oczywiście uzasadniona. W przyczynie kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie chodzi o wskazanie naruszenia prawa przez sąd *meriti*, choćby oczywistego, co dotyczy zwłaszcza uchybień w sferze prawa procesowego, lecz o to, aby wykazane uchybienia sądu skutkowały wydaniem oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 Nr 13, poz. 230; z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743 czy z 28 lutego 2012 r., I PK 157/11, LEX nr 1215115). W wywiedzionej skardze kasacyjnej odwołująca temu wymaganiu nie sprostowała.

Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku stwierdził, że kwestia wysokości emerytury powszechnej odwołującej była już uprzednio przedmiotem szczegółowego rozpoznania przez Sąd Okręgowy w Olsztynie (sygn. akt IV U 214/21), a następnie przez Sąd Apelacyjny w Białymstoku (sygn. akt III AUa 1209/21). Sąd Apelacyjny w Białymstoku w uzasadnieniu prawomocnego wyroku z 6 lipca 2022 r., w którym oddalono apelację ubezpieczonej, jednoznacznie stwierdził, że wysokość emerytury skarżącej wyliczona w decyzji z 12 stycznia 2021 r. pozostaje prawidłowa. Okoliczność tę w pełni potwierdziła sporządzona w tamtym postępowaniu opinia biegłej sądowej z zakresu księgowości, z której wynikało, że emerytura powszechna po waloryzacji na dzień 1 lutego 2021 r. wynosi 1.910,72 zł brutto, natomiast od 1 marca 2021 r. wynosi 1.991,73 zł brutto i została obliczona w sposób właściwy. Biegła wskazała również, że zarówno emerytura powszechna, jak i emerytura wcześniejsza, były prawidłowo waloryzowane, a także uznała, iż wyrównanie obliczone za okres od 16 grudnia 2013 r. do 3 grudnia 2020 r. w kwocie 6.007,75 zł brutto zostało przez organ rentowy ustalone prawidłowo, to jest poprzez odjęcie emerytury wypłaconej od kwoty emerytury należnej brutto za wskazany wyżej okres. Pomimo tego 15 lutego 2023 r. skarżąca wystąpiła do organu rentowego z kolejnym wnioskiem o ponowne obliczenie świadczenia emerytalno-rentowego, domagając się zastosowania najkorzystniejszego średniego dalszego trwania życia oraz innego sposobu

ponownego obliczenia świadczenia, w odpowiedzi na co organ rentowy decyzją z 28 lutego 2023 r. (znak: [...]) odmówił ponownego ustalenia wysokości emerytury. Powyższa decyzja została poddana kontroli sądowej, w wyniku której Sąd Okręgowy w Olsztynie wyrokiem z 12 czerwca 2023 r. (sygn. akt IV U 244/23) oddalił odwołanie ubezpieczonej, a Sąd Apelacyjny w Białymstoku, wyrokiem z 27 lutego 2024 r. (sygn. akt III AUa 470/23), oddalił jej apelację. Z powyższych względów kwestia wysokości przyznanej odwołującej emerytury powszechnej została już prawomocnie przesądzona i w takiej sytuacji warunkiem ponownego przeliczenia wysokości świadczenia pozostaje zaistnienie nowych okoliczności lub przedłożenie nowych dowodów, które pozwoliłyby na stwierdzenie, że poprzednie wyliczenie wysokości emerytury było błędne lub niezgodne z obowiązującymi przepisami prawa. Sąd odwoławczy zaznaczył, że zgodnie z art. 114 ust. 1 pkt 1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, w sprawie zakończonej prawomocną decyzją organ rentowy, na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, uchyla lub zmienia decyzję i ponownie ustala prawo do świadczeń lub ich wysokość, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono nowe okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość. Przepis ten umożliwia zmianę podstawy faktycznej poprzednio zapadłego rozstrzygnięcia sądowego, co oznacza, że w razie spełnienia określonych w nim przesłanek, czyli powołania nowych okoliczności lub przedstawienia nowych dowodów mających znaczenie dla oceny prawa do świadczenia bądź jego wysokości, organ rentowy, a w przypadku wniesienia odwołania sąd powszechny, może dokonać odmiennych niż w poprzednim postępowaniu sądowym ustaleń w zakresie stanu faktycznego i tę nową podstawę faktyczną poddać ocenie w świetle przepisów prawa materialnego. W przypadku wystąpienia przez ubezpieczoną z wnioskiem w tym trybie należy w pierwszej kolejności zbadać przesłanki dopuszczalności złożenia takiego wniosku, a w razie stwierdzenia ich braku organ rentowy zobowiązany jest odmówić ponownego ustalenia wysokości świadczenia. W ocenie Sądu odwoławczego pełną rację ma Sąd I instancji, że odwołująca w toku postępowania przed organem rentowym, a następnie przed Sądem Okręgowym i Sądem Apelacyjnym nie ujawniła żadnych nowych okoliczności, ani nie dołączyła nowych dowodów, które

mogłyby rzutować na wysokość przyznanej jej emerytury powszechnej. Odwołująca we wniosku domagała się jedynie obliczenia świadczenia z zastosowaniem najkorzystniejszego średniego dalszego trwania życia, sprawdzenia poprawności waloryzacji oraz poprawności wyliczenia wysokości emerytury, podczas gdy wszystkie te kwestie były już przedmiotem szczegółowej weryfikacji w postępowaniach sądowych już zakończonych (III AUa 1209/21 oraz III AUa 470/23). Sąd Apelacyjny w Białymstoku uznał wówczas, że wysokość emerytury powszechnej odwołującej jest prawidłowa, a dokonane waloryzacje zostały przeprowadzone zgodnie z obowiązującymi przepisami, wobec czego brak jest podstawy prawnej, aby wniosek o ponowne sprawdzenie wysokości emerytury, przy jednoczesnym braku nowych okoliczności i dowodów, był rozpoznawany tak, jakby stanowił pierwszy wniosek o przyznanie świadczenia emerytalnego. W tych okolicznościach Sąd Apelacyjny w Białymstoku nie znalazł podstawy do prowadzenia postępowania dowodowego w celu ponownego weryfikowania poprawności wyliczonej odwołującej emerytury powszechnej. Brak reprezentowania przez profesjonalnego pełnomocnika skarżącej także nie miał wpływu na ocenę zasadności przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, z uwagi na wszechstronne zbadanie materii przez Sądy powszechne orzekające w sprawie, stanowiącej podstawę rozstrzygnięcia.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy stwierdził, że nie zachodzą przesłanki przyjęcia przedmiotowej skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowiące, zdaniem skarżącej, o jej oczywistej zasadności.

Biorąc pod uwagę argumenty zaprezentowane w niniejszym uzasadnieniu Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, orzekając o kosztach postępowania kasacyjnego zgodnie z art. 108 § 1, art. 98 § 1, 1¹ k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c. w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. 2026 r., poz. 118).

DS.

[a.t]